

4. У 400 закладах освіти з'явиться поліцейська варта безпеки. *Урядовий портал*. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/u-400-zakladakh-osvity-ziavytsia-politseiska-varta-bezpeky>.

5. Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти : наказ МВС України та МОН України від 18.08.2023 № 685/1013. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1583-23>.

6. Валєєв Р. Г. Використання технологій інтерактивного квесту під час переривання навчальних занять у зв'язку з оголошенням повітряної тривоги. *Освіта під час війни: розвиток інформаційно-аналітичного забезпечення, цифрова трансформація, євроінтеграція : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 26 жовт. 2023 р.). Київ : ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2023. С. 37–41.

УДК 342.951:352.07

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/403-404

Ірина ДЗЮБА

заступник директора ННІ права
та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Управління будь-якою ланкою державного або громадського апарату потребує розробки та впровадження дієвого механізму адміністративно-правового регулювання відповідних суспільних відносин у державі, особливо у період воєнного стану.

Як зазначає В. Колпаков [1], «немає такої сфери державного або суспільного життя, якої б не зачіпали питання адміністративно-правового регулювання». Це стосується і територіальних громад в Україні, управління діяльністю публічних органів яких також потребує упорядкування засобами адміністративного права.

Правове регулювання суспільних відносин у період воєнного стану є потужним та важливим засобом впливу держави на суспільні процеси, поведінку та діяльність громадян. Особливого значення набуває регулювання відносин, в які держава безпосередньо не втручається. Такими є відносини в системі органів місцевого самоврядування, що постає як право самостійно та під свою відповідальність вирішувати важливі питання місцевого значення.

Щодо визначення насамперед поняття адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних громад в Україні, закладення необхідного наукового підґрунтя дає змогу вдосконалити процес нормотворчості та правозастосування у сфері публічного адміністрування діяльності таких громад в Україні.

На думку А. Куліша [2], «правове регулювання – це здійснюваний в інтересах суспільства за допомогою норм права вплив на поведінку учасників суспільних відносин з метою встановлення й упорядкування останніх». Близьким до вищевказаного поняття є визначення, що наводить О. Мельник [3], який вважає, що правове регулювання – це здійснюваний усією системою юридичних засобів державно-владний вплив на суспільні відносини з метою їх упорядкування, закріплення та розвитку.

Щодо адміністративно-правового регулювання, то воно є юридичним засобом формалізації та реалізації державної політики у державі. Це важливий і потужний інструмент впливу на суспільні відносини, за допомогою якого політика української держави набуває чітких обрисів і додає послідовності втілення у життя. Такий інструмент має визначені функції, обумовлені як загальною роллю права в політичному житті, так і конкретними цілями державної політики.

Одним із важливих елементів для розуміння сутності й поняття адміністративно-правового регулювання є вплив на суспільні відносини, а саме виконавчо-розпорядчий аспект діяльності як органів державної влади, так і органів місцевого самоврядування. З точки зору теорії адміністративного права органи виконавчої влади здійснюють державно-

управлінську діяльність і є суб'єктами державного управління як однієї з форм державної діяльності поряд із законодавчою та судовою. Виконавчий характер діяльності органів влади полягає у практичному втіленні у життя законодавчих актів та оперативному управлінні економічною та соціальною сферами, як у масштабі всієї держави, так і в населеному пункті чи конкретній адміністративній одиниці. Державні органи, які належать виконавчій гілці влади, а також органи муніципального управління передусім здійснюють виконавчу діяльність. В органах місцевого самоврядування України таку діяльність реалізують виконавчі комітети сільських, селищних та міських рад.

Щодо розпорядчої діяльності органів державного управління, то вона виявляється у прийнятті загальнообов'язкових приписів; в організації виконання зазначених приписів та у здійсненні контролю за цим процесом. Враховуючи викладене вище, доцільно зазначити, що при цьому розпорядча діяльність органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування держави має підзаконний характер, а отже, базується на Основному законі України – Конституції, законах, нормативних актах Президента України та Кабінету Міністрів України.

Наразі поняття «публічне адміністрування» набуло широкого значення і передбачає надання адміністративних послуг європейського рівня шляхом упровадження в практику діяльності принципів демократичного управління. Публічне адміністрування, як відображення європейської адміністративно-правової концепції, є діяльністю суб'єктів публічної адміністрації щодо надання приватним особам адміністративних послуг, а також здійснення публічного управління.

У сфері публічного адміністрування відбувається складний процес інтеграції до Європейського Союзу, де існує певний набір критеріїв щодо адміністративних процедур, яких повинні дотримуватись органи публічної влади, щоб відповідати цінностям демократичного суспільства. Такі критерії формують сутність європейського адміністративного простору, принципи яких повинні виконуватися й можуть бути взяті за основу відповідної моделі управління, близької до тієї, що існує в Європейському Союзі. В умовах децентралізації влади та у період воєнного стану, що на сьогодні відбувається в Україні, коли держава делегує значну частину управлінських повноважень органам місцевого самоврядування, сфера публічного адміністрування розповсюджується не тільки на діяльність органів державної влади, але й на органи місцевого самоврядування.

Отже, під адміністративно-правовим регулюванням діяльності територіальних громад в Україні слід розуміти узгоджену систему форм, методів, норм і принципів, які стосуються публічного адміністрування представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування і об'єднань громадян в частині упорядкування, розвитку та захисту суспільних відносин у сферах вирішення питань місцевого значення та надання адміністративних послуг з метою побудови та ефективного функціонування спроможних територіальних громад в Україні.

1. Колпаков В. К. Адміністративно-правові відносини : поняття та види. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2013. № 1. С. 101–104. URL : http://lsej.org.ua/1_2013/ukr/Kolpakov.pdf.

2. Куліш А. М. Організаційно-правове забезпечення статусу працівників податкової міліції України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2003. 177 с.

3. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю., Гордієнко Л. Ю. Державне управління : навч. посібник / за ред. А. Ф. Мельник. Київ : Знання-Прес, 2003. 343 с.